МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра політичних наук і права

Липовий Олексій Дмитрович

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ У СФЕРУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"

Науковий керівник:
доцент кафедри права і публічного управління,
к.н.д.т. держ.упр.
Клімович С.О.

Київ - 2025

Слайд 2

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Актуальність теми	• цифровізація публічного управління як ключовий напрям реформ в Україні; • фрагментарність та нормативна складність управління містобудівною діяльністю; • потреба у прозорості, відкритості та зменшенні корупційних ризиків; • впровадження ЄДЕССБ, DREAM, ГІС, BIM, кадастру та електронних сервісів у сфері містобудування.
Мета дослідження	• обґрунтування проблем і визначення перспектив впровадження інструментів цифрового врядування у сферу державного управління містобудівною діяльністю.
Об’єкт дослідження	• система державного управління містобудівною діяльністю.
Предмет дослідження	• механізми та інструменти цифрового врядування у сфері містобудівної діяльності.
Проблема дослідження	• невідповідність між потенціалом цифрових інструментів та практикою їх застосування в системі державного управління містобудуванням.
Наукова новизна	• систематизація інструментів цифрового врядування у містобудівній сфері; • визначення проблем нормативно-організаційного забезпечення цифровізації; • формування прикладних рекомендацій щодо вдосконалення цифрового управління.

Слайд 3

ЗАВДАННЯ, МЕТОДИ ТА СТРУКТУРА ДОСЛІДЖЕННЯ

Завдання дослідження

- аналіз теоретичних підходів до цифрового врядування
- визначення принципів та інструментів цифрового врядування у містобудуванні;
- дослідження нормативно-правове забезпечення цифровізації містобудівної діяльності;
- аналіз повноважень суб'єктів публічного управління у сфері цифрового врядування;
- визначення організаційних механізмів впровадження цифрових інструментів;
- обґрунтувати напрями та рекомендації вдосконалення цифрового врядування.

Методи дослідження

- аналіз нормативно-правової бази;
- порівняльно-правовий метод;
- метод системного підходу;
- емпіричні методи, зокрема, аналіз статистичних даних, звітів, стратегій тощо;
- прогностичний метод.

Структура кваліфікаційної роботи

- Вступ;
- Розділ 1 – теоретичні аспекти цифрового врядування у сфері містобудівної діяльності;
- Розділ 2 – нормативно-правове забезпечення цифрового врядування у сфері містобудівної діяльності;
- Розділ 3 – перспективи вдосконалення цифрового врядування у сферу містобудівної діяльності;
- Висновки, використані джерела, додатки.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

1.1 Поняття та сутність цифрового врядування

Ключові положення:

- Цифрове врядування - сучасна модель управління на основі цифрових технологій, орієнтована на ефективну та прозору взаємодію держави, бізнесу та громадян.
- Відмінність від електронного врядування: рівень технологій і інтеграції, акцент на якість сервісу.

Основні аспекти:

1. Інтеграція цифрових рішень у роботу органів влади.
2. Формування спільного бачення цифрового розвитку.
3. Підвищення цифрових компетенцій держави, організацій і громадян.
4. Мобілізація ресурсів через партнерства (зокрема державно-приватні).
5. Розвиток цифрової інфраструктури та подолання цифрової нерівності.

Основні принципи цифрового врядування (ООН, OECD):

- Системний підхід і інтеграція ІКТ на всіх етапах управлінського процесу.
- Орієнтація на громадянина, інклюзивність та доступність.
- Стратегічне управління даними для формування політик.
- Цифрова інклюзія та подолання цифрової нерівності.
- Розвиток м’яких цифрових інфраструктур (ідентифікація, відкриті дані, інтероперабельність, електронні послуги, геоінформаційні системи).

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

1.2. Ключові принципи та інструменти цифрового врядування в сфері містобудівної діяльності

Категорія	Принципи / Засади	Приклади інструментів	Призначення / Функції
Концептуальні принципи цифровізації (Концепція 2018–2020)	- Рівний доступ до послуг та інформації - Підвищення якості життя та економічного розвитку - Економічне зростання та ефективність - Комплексне державне управління цифровізацією	- ЄДЕССБ, ГІС, BIM, Містобудівний кадастр	- Забезпечення доступності, прозорості, ефективності, інноваційності у містобудуванні
Принципи Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (ЄДЕССБ)	- Автоматизація процесів - Доступність та зручність - Прозорість та відкритість - Захист та достовірність даних - Відповідальність та законність	- Реєстр будівельної діяльності - Модуль дозвільних процедур - Архів документів	- Надання адміністративних послуг онлайн, цифрове зберігання та облік документів, контроль достовірності даних
Принципи впровадження BIM-технологій	- Відкриті формати даних - Гармонізація з ЄС - Міжсекторальна консолідація - Консенсус зацікавлених сторін - Рівні умови для всіх учасників - Стимулювання державою - Використання кращих практик	- BIM-рівень 1, 2, 3 - Спільне середовище даних	- Цифрове моделювання об’єктів будівництва, управління життєвим циклом, координація всіх учасників
Принципи геоінформаційних систем (ГІС)	- Актуальність, достовірність, повнота даних - Інтероперабельність - Безперервність функціонування - Відкритість та інноваційність	- Геоінформаційна система регіонального розвитку - Карти, межі територій, інженерні мережі	- Просторово-орієнтоване управління, аналітика, оцінка ризиків, моніторинг територій
Принципи Містобудівного кадастру	- Відкритість та прозорість - Достовірність та актуальність - Системність та інтегрованість - Сумісність та стандартизація - Безперервність ведення - Технологічна нейтральність	- Інтеграція з ЄДЕССБ та ГІС - Доступ до містобудівної документації	- Підтримка цифрового планування територій, прийняття обґрунтованих рішень, залучення інвестицій

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

Ілюстрація цифрових систем у сфері містобудування

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

Ілюстрації внутрішньої архітектури системи ГІС

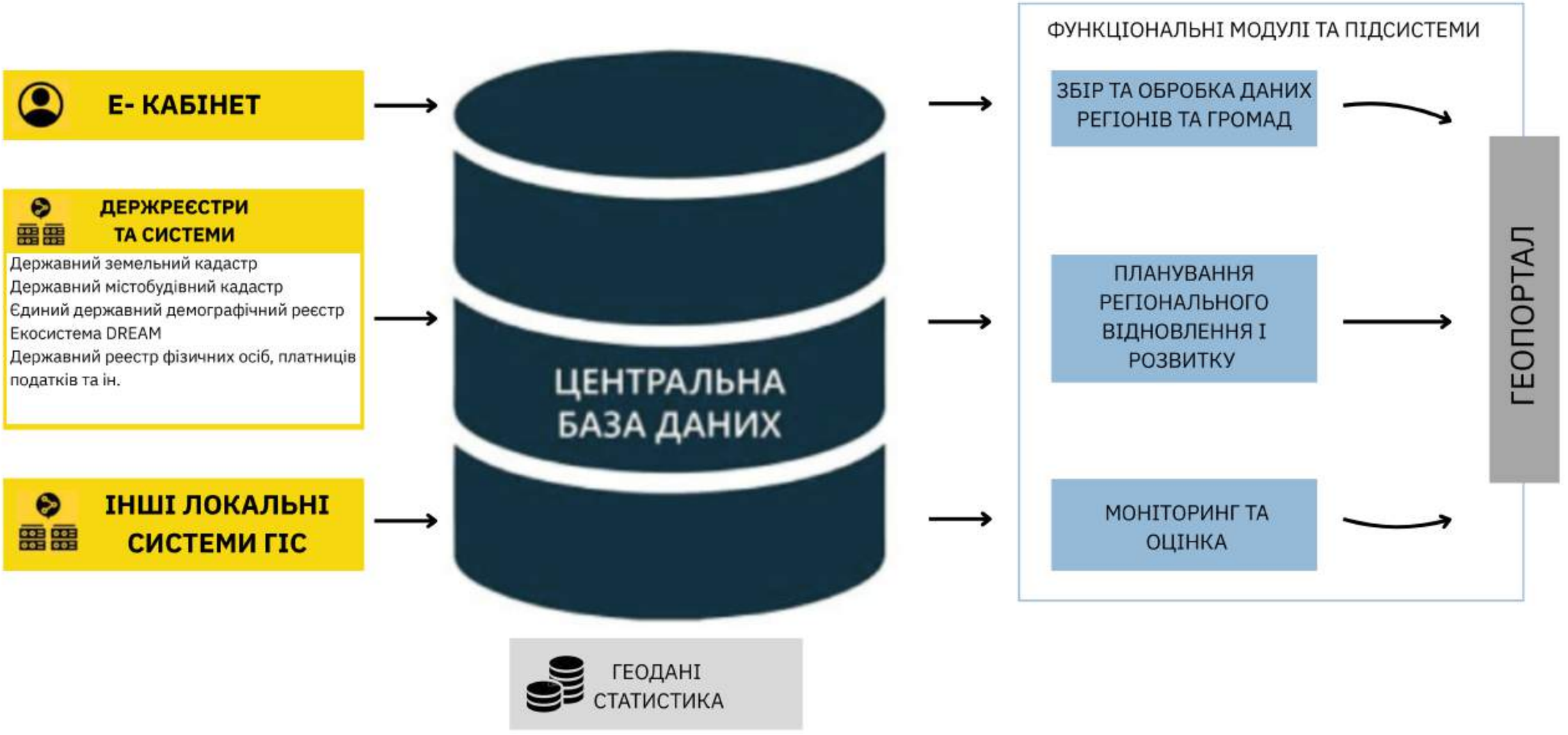

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

Ілюстрації внутрішньої архітектури системи BIM

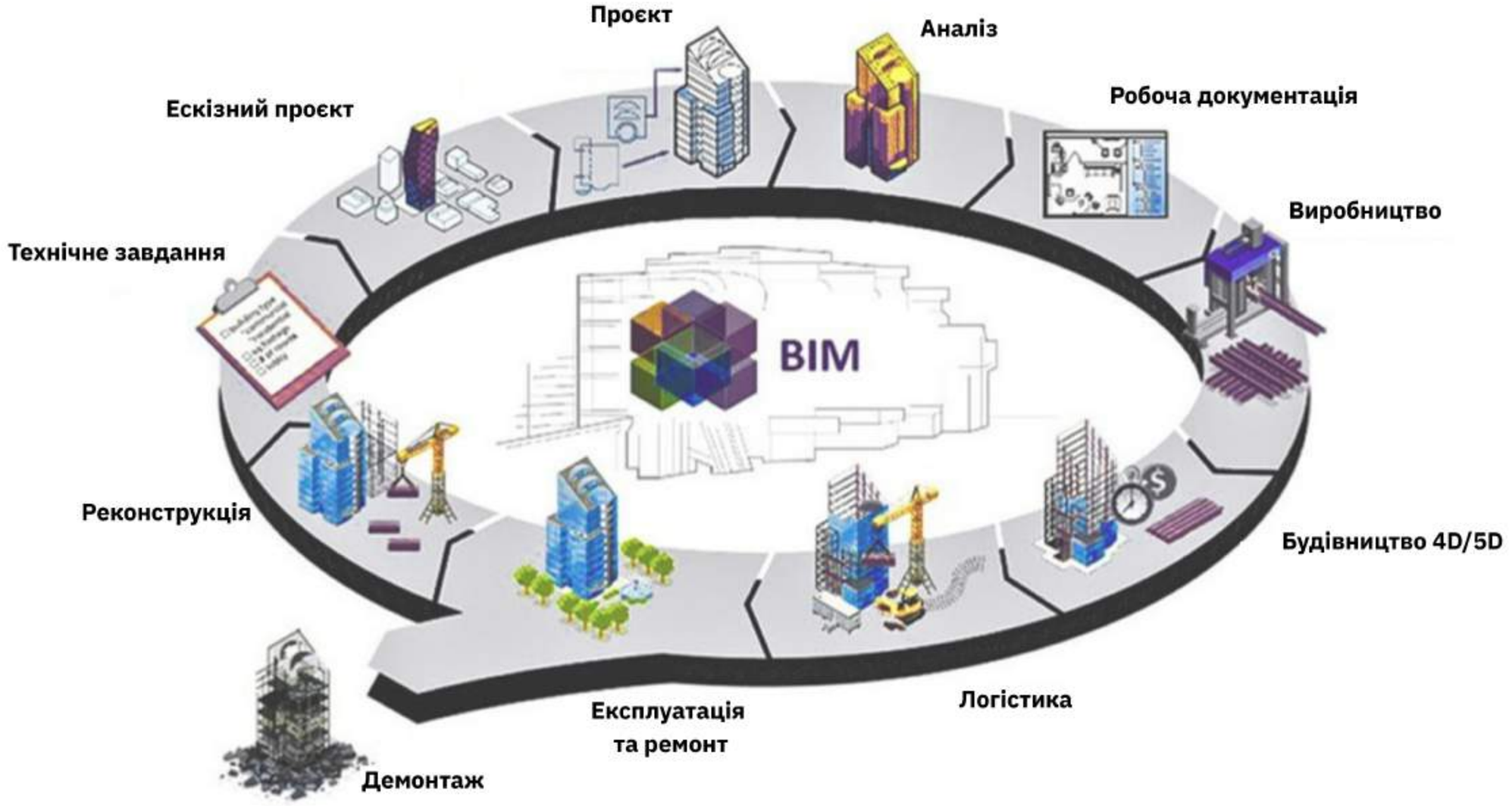

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

Ілюстрації внутрішньої архітектури системи Містобудівного кадастру

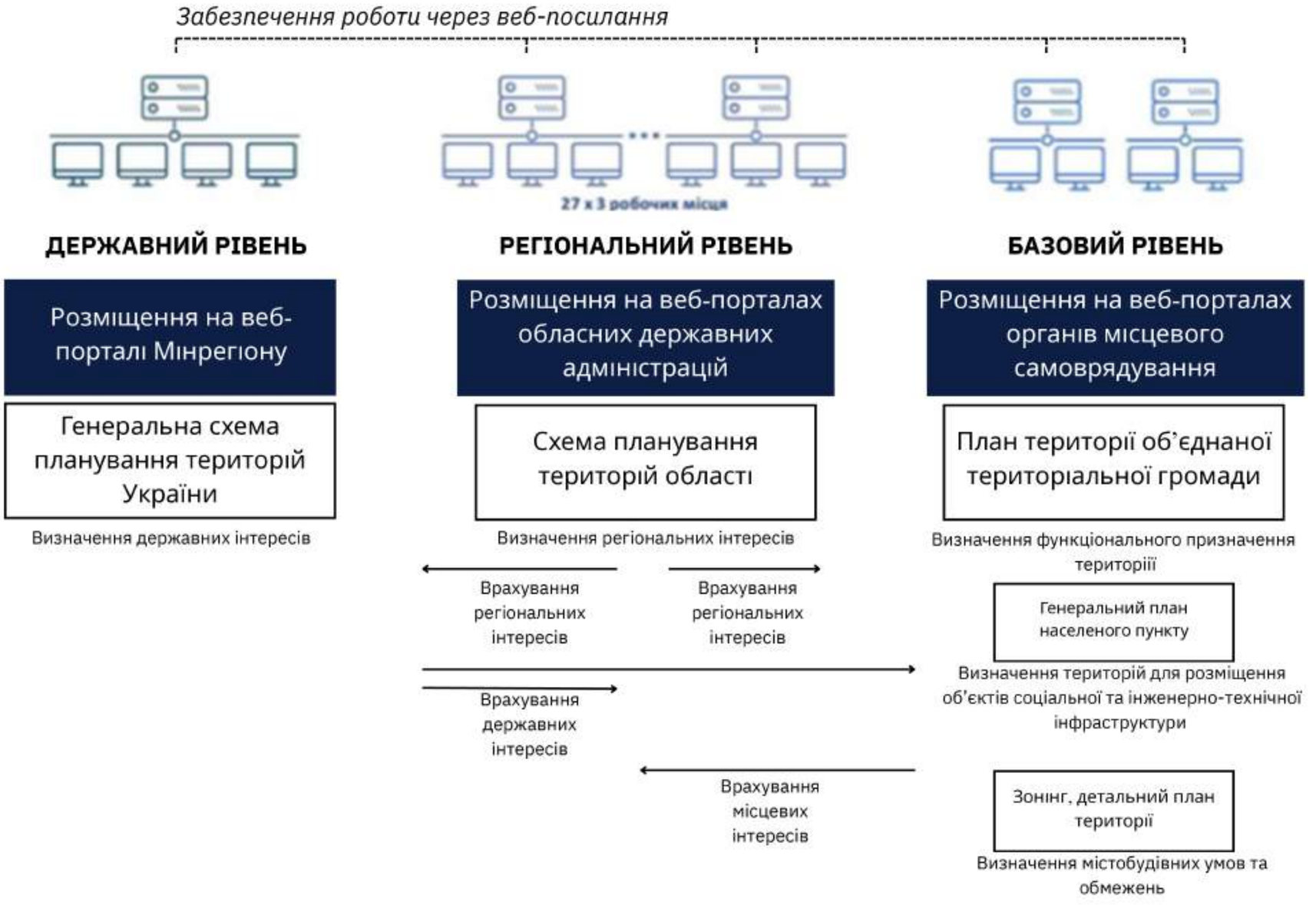

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ

Ілюстрації місця цифрових інструментів у загальній системі відновлення та управління процесами післявоєнної відбудови на платформі DREAM

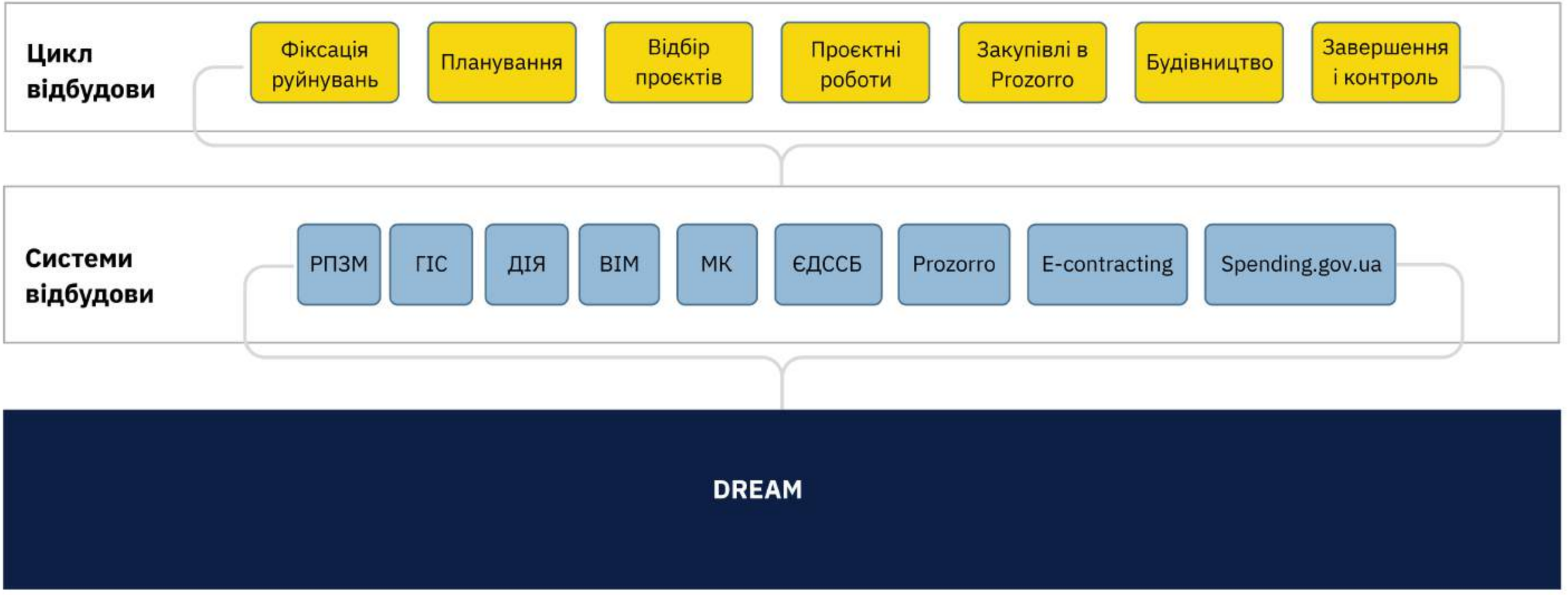

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення цифрового врядування у сфері містобудування

Група документів	Основне призначення	Приклади документів / проєктів
Фундаментальні / стратегічні	Закладають основу відновлення та розвитку держави, визначають ключові напрями цифровізації та містобудівної політики	План відновлення України, Повоєнна зелена відбудова, Ukraine Facility, Законопроєкт «Про засади відновлення України», Концепція публічного управління у сфері містобудівної діяльності, Містобудівний кодекс (проєкт)
Концептуальні	Формують загальне бачення цифрового врядування та трансформації держави	Стратегія цифрового розвитку України до 2030 р., Концепція Містобудівного кодексу, Концепція впровадження BIM-технологій, Концепція розвитку цифрової економіки та компетентностей, Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 рр.
Базові закони	Пряме регулювання містобудівної діяльності, цифровізації та повноважень органів влади	Закон «Про регулювання містобудівної діяльності», Закон «Про національну інфраструктуру геопросторових даних», Закон «Про архітектурну діяльність», Закон «Про гарантування речових прав на об'єкти нерухомого майна», Закон «Про державну реєстрацію речових прав», Закон «Про публічні послуги»
Підзаконні / нормативні акти	Деталізують та регламентують функціонування цифрових інструментів, процедур, реєстрів та електронних послуг	Постанови Кабміну щодо ЄДЕССБ, Містобудівного кадастру, ГІС; Накази Мінрегіону про будівельний паспорт та проектну документацію; технічні регламенти, інструкції, методики

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.2. Система повноважень суб'єктів державного управління, щодо впровадження інструментів цифрового врядування містобудівної діяльності

Верховна Рада України	Формує загальну рамку державної політики в сфері містобудування, приймає закони та здійснює контроль за їх виконанням
Кабінет Міністрів України	Забезпечує виконання прийнятих законів, розробляє та затверджує порядки реалізації
Міністерства (Мінрегіон)	Є центральним органом виконавчої влади у сфері будівництва, містобудування, просторового планування територій та архітектури та держателем цифрових систем ЄДССБ, ГІС, BIM, кадастр, DREAM та ін.
Технічні адміністратори систем	Державне підприємство "Дія", що здійснює супровід програмного забезпечення систем та відповідає за технічне забезпечення
Адміністратори систем	Агенство відновлення, державні підприємства "Адміністратор Містобудівного кадастру", "Реінтеграція та відновлення"
Публічні реєстратори	Посадові особи органів державної влади або місцевого самоврядування, які офіційно створюють, вносять, перевіряють або підтверджують інформацію в реєстрах
Користувачі	Фізичні чи юридичні особи, які використовують електронні сервіси та інструменти держави для отримання, подання чи обробки інформації в рамках будівельних процесів

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНО ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.3. Організаційні механізми впровадження інструментів цифрового врядування в практику державного управління в сфері містобудівної діяльності

№	Організаційний механізм	Короткий опис / ключові елементи
1	Стратегічне планування та координація	Національна стратегія цифровізації, розподіл відповідальності між центральними і місцевими органами, інтеграція в інші державні програми
2	Розвиток цифрової інфраструктури	ЄДЕССБ, ГІС, Містобудівний кадастр, DREAM; інтеграція з державними реєстрами; забезпечення технічної спроможності громад
3	Навчання та підвищення кваліфікації кадрів	Підготовка державних службовців, місцевих адміністраторів і технічних фахівців; сертифікація цифрових компетенцій; дистанційне навчання
4	Впровадження електронних сервісів та автоматизація процесів	Онлайн-доступ до адміністративних процедур, скорочення строків, автоматична перевірка даних, використання ЕЦП, аналітика та прогнозування
5	Залучення приватного сектору та інвестицій	Розробка платформ і ПЗ, державно-приватне партнерство, аутсорсинг цифрових послуг, стартапи та інноваційні хаби

РОЗДІЛ ІІІ. ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правової бази для підтримки цифровізації

Основні проблеми:

- Фрагментарність законодавства та надмірна деталізація у Законах.
- Недостатня інтеграція цифрових інструментів (ЄДЕССБ, Містобудівний кадастр, ГІС, BIM, DREAM).
- Нерівномірна цифрова спроможність громад.
- Відсутність нормативного регулювання новітніх технологій (BIM, аналітика, аерокосмічні дані).

Рекомендації:

- Уніфікація та інтеграція систем.
- Перегляд рівня деталізації Закону.
- Підвищення цифрової спроможності громад.
- Регламентація новітніх технологій.
- Моніторинг та використання результатів.

Очікуваний ефект:

- Прозоре та ефективне цифрове врядування.
- Інтегрована, актуальна база даних для планування та контролю.
- Підвищення якості управлінських рішень у післявоєнному відновленні.

РОЗДІЛ ІІІ. ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЦИФРОВОГО ВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.2. Пріоритетні напрями розвитку цифрового врядування у містобудівній діяльності в Україні

Інституційне закріплення ролі цифрових систем	• ЄДЕССБ, Містобудівний кадастр, ГІС повинні стати обов'язковими складовими управлінських процесів. • Потребує унормування через законодавство про планування, забудову та відновлення територій.
Створення інтегрованої цифрової екосистеми	• Об'єднання різнорівневих даних про території, нерухомість, інфраструктуру, екологію та соціально-економічні показники. • Впровадження Кодексу цифрових систем містобудівної діяльності як нормативної основи для інтеграції та взаємодії систем.
Нормативне закріплення інноваційних технологій	• BIM (Building Information Modeling) – інформаційне моделювання будівель для прозорого управління життєвим циклом об'єктів. • Інтеграція з іншими системами: ЄДЕССБ, Містобудівний кадастр, ГІС.
Розвиток цифрових компетенцій	• Системна підготовка персоналу, навчальні програми, майданчики обміну досвідом.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Висновки:

1. Цифрове врядування у містобудівній діяльності слід розглядати як цілісну систему, а не набір окремих сервісів.
2. Нормативно-правова база фрагментарна; відсутній єдиний документ, що визначав би архітектуру цифрового врядування, інтеграцію платформ і розмежування повноважень.
3. Існуючі цифрові інструменти (ЄДЕССБ, Містобудівний кадастр, ГІС, DREAM) переважно технічні або експериментальні, що обмежує їхній управлінський потенціал.
4. Доцільне нормативне закріплення та масштабування інноваційних технологій: BIM – прозорість, зниження ризиків, оптимізація витрат, цифрові двійники територій; DREAM – прозоре управління процесами відновлення, інтеграція з іншими цифровими системами.
5. Розвиток цифрових компетенцій публічних службовців.

Рекомендації:

1. Формування єдиної концепції цифрового врядування, визначення принципів, цілей та архітектури цифрових систем.
2. Розроблення Кодексу цифрових систем містобудівної діяльності для стандартизації даних та інтеграції платформ.
3. Інституалізація BIM-технологій як обов'язкового елементу планування та реалізації державних і місцевих проєктів.
4. Закріплення DREAM як центральної цифрової осі управління відновленням і інтеграція з іншими цифровими системами.
5. Використання цифрового врядування як бази для переходу до Smart Governance, формування Smart Cities та Smart Regions в Україні.

Слайд 17

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Практичне впровадження

- Результати дослідження можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування при формуванні та реалізації політики цифрового врядування у містобудівній діяльності.
- Запропоновані підходи до систематизації цифрових інструментів (BIM, DREAM, ГІС, Містобудівний кадастр) можуть застосовуватись при розробці та коригуванні нормативно-правових актів і методичних рекомендацій.
- Висновки роботи можуть слугувати аналітичною основою для організацій, відповідальних за інтеграцію цифрових платформ та контроль за їх використанням у процесах планування і відновлення територій.

Прикладне значення

- Використання результатів при вдосконаленні процедур планування, обліку та моделювання життєвого циклу об’єктів за допомогою BIM та цифрових платформ.
- Застосування рекомендацій у процесі розвитку інтегрованих цифрових реєстрів та взаємодії з платформою DREAM.
- Можливість використання матеріалів роботи у навчальних програмах, підвищенні кваліфікації посадових осіб органів державного управління та місцевого самоврядування.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ